

Осадченко Інна,
доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Україна

ПРИНЦИП СПІВРОБІТНИЦТВА У КОНТЕКСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КРЕАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ВНЗ

Модернізація сучасного освітнього простору у ВНЗ, насамперед, передбачає реалізацію технологічного підходу, що супроводжується особливими вимогами до діяльності науково-педагогічних працівників.

Продуктивність діяльності викладача, який використовує креативні технології навчання у ВНЗ, залежить від того, яких принципів він дотримується у своїй роботі (С. Бекера, А. Брінклі, Б. Десантса, А. Долгорукова, В. Майкельніса, Дж. Остина, К. Павловського, А. Панченко, С. Півкіна, О. Пометун, О. Сидоренка, С. Смирнова, Ю. Сурміна, М. Флемма та ін.).

Мета статті – на основі аналізу наукових джерел та емпіричного матеріалу схарактеризувати принцип співробітництва у контексті застосування креативних технологій навчання у ВНЗ.

У контексті нашого дослідження дещо переформулювали і розширили запропоновані А. Долгоруковим [1] принципи, уточнивши їх дидактичну сутність, що необхідно для успішної роботи викладача, який застосовує креативні технології навчання. До запропонованих принципів зарахували, насамперед, принцип співробітництва.

Оскільки аналіз професійної ситуації – квінтесенція переважної частини креативних технологій навчання [2, с. 43–44], то, приміром, ситуаційний метод навчання принципово змінює систему існуючих ролей: сама ситуація такого спілкування формує досить значний комплекс особистісних якостей студентів (самостійність і конкретність), адже аналіз ситуації вимагає виявлення індивідуальної активності щодо її осмислення. Саме це стимулює мотивацію діяльності як студента, так і викладача: студент розпочинає прагнути до лідерства, намагається продемонструвати власні здібності і досягнення; викладач перестає працювати тільки з відмінниками, постійно думає про активізацію роботи всієї групи, розвиваючи творчість і розумне суперництво. Викладач у таких умовах втрачає

утопічну впевненість у власній непогрішності, розуміючи, що деякі аспекти пропонованого матеріалу йому не тільки невідомі, а йому їх належить виявляти разом зі студентами. Треба допомогти студентам зрозуміти, що не обов'язково погоджуватися з педагогом у всьому – він також здатний зробити помилку, а істину треба шукати спільними зусиллями [3, с. 20–25]. Функціями викладача є також «організація відкритого обміну думками та створення умов для реалізації можливостей кожного учасника діяти в якості експерта, аналітика або експериментатора» [3, с. 208].

Як показує практика, небажання більшості викладачів вищої школи діяти згідно із принципом співпраці прикривається обґрунтованістю необхідності жорсткої дисципліни на заняттях, яку важко втримати в умовах співпраці. У цьому випадку поняття «співпраця» ототожнюється з поняттям «панібратство»: викладачі не стільки бояться отримати недисциплінованість на занятті, скільки бояться втратити свій статус «головнокомандувача» в навчанні.

Таким чином, викладачам ВНЗ для ефективного використання креативних технологій навчання слід дотримуватися таких дидактичних принципів: професійної компетентності, дидактичної забезпеченості і різноманітності, творчості, позитивної психологічності тощо. Тільки доцільне дотримання викладачем вказаних принципів забезпечить якісно вищий рівень навчання студентів. Перспективою подальших досліджень є виокремлення та характеристика допоміжних принципів ефективного застосування педагогами ВНЗ креативних технологій навчання.

Список використаних джерел

1. Долгоруков А. Метод case-study как современная технология профессионально-ориентированного обучения [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [/http://www.vshu.ru/lections.php?tab_id=3&a=info&id=2600](http://www.vshu.ru/lections.php?tab_id=3&a=info&id=2600).
2. Осадченко І. І. Теорія і практика ситуаційного навчання у підготовці майбутніх учителів початкової школи : монографія / І. І. Осадченко. – Умань : ПП Жовтий, 2011. – 414 с.
3. Панченко А. Навчання в дії: Як організувати підготовку вчителів до застосування інтерактивних технологій навчання : метод. посіб. / А. Панченко, О. Пометун, Т. Ремех. – К. : А.П.Н., 2003. – 72 с.